

3

De glottisslag

1 Spreek, met klemtoon en kracht, de uitdrukkingen ,de ouders' of ,alle anderen' uit. Zo maakt u tussen de woorden een zogenaamde *glottisslag*, een snelle pauze in de uitspraak.

Deze klank wordt in de Nederlandse tekst niet geschreven, maar in het Arabisch wel, met een niet-alfabetische letter namelijk *hámza*.

Voor de transcriptie van *hámza* gebruiken wij een apostrof of afkappingsteken: '. Stel u voor, dat onze twee voorbeelden als ,de 'ouders' of ,alle 'anderen' zouden geschreven worden.

Belangrijk: *hámza* geldt als medeklinker in het Arabisch, en kan ergens in het woord voorkomen.

ء *hámza*

hámza wordt in het schrift noch naar links noch rechts verbonden. **Schrijf** het meerdere keren (begin met de haak):

..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء
..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء ..... ء

Het profiel is eenvoudig, maar wij passen het verschillend toe. U zult het in de volgende zes vormen vinden:

- boven of onder 'álif: أ إ
- boven *wou*, of *jā* zonder punten: ؤ ئ
- alleenstaand, (ongeveer) op de schrijflijn: ء

Geleerden hebben hele hoofdstukken over de precieze plaatsing van het *hámza* geschreven. Voor onze doelen volstaat het, dat wij de glottisslag daar uitspreken, waar wij hem vinden. NB: In oudere teksten draagt begin-'álif altijd *hámza*; in nieuwere teksten alleen bij een uitgesproken glottisslag. Veel Arabische woorden, die schijnbaar met een klinker beginnen, bijv. *ab*, beginnen in feite met een glottisslag. Het schrift markeert het vaak in deze beginpositie met *hámza*, maar het wordt net zo vaak weggelaten.

Voor alle duidelijkheid zullen wij in het vervolg in dit boek begin-*hámza* in het schrift een begin-' in de transcriptie van alle betreffende woorden zo tonen: أَب 'ab.

Een boven of beneden de ligatuur geschreven *hámza* is een gescheiden teken (1/3); wij schrijven het dus na voltooiing van de betreffende ligatuur.

U mag uiteraard het schrift zonder begin-*hámza* voor een glottisslag schrijven; dat is aanvaardbaar. In het midden of aan het einde van een woord moet men echter een glottisslag met *hámza* schrijven.

Laatste opmerking: آ 'álif mádda (Les 1/2) wordt geacht, een ,ingebouwd' *hámza* te hebben. De glottisslag wordt uitgesproken, maar er wordt geen ,verder' *hámza* geschreven.

Lees en schrijf:

..... أنباء.....	'anbá' berichten	..... نبأ.....	nába' bericht, nieuws
..... نائم.....	nā'im in slaap	..... الآن.....	al-'ān nu
..... تنبؤ.....	tanábbu' voorspelling	..... ثنائي.....	thunā'ī dubbel

 518.wav openen, beluisteren en herhalen.

Lidwoord

2 In Les 2 hebben wij het lidwoord ...ال geleerd: النيل, البيت.

Wanneer wij het lidwoord aan een met *hámza* beginnend woord toevoegen, is dat *hámza* geen begin-*hámza* meer, en wij moeten het dus schrijven (tenzij wij 'álf mádá hebben, zie boven). Het lidwoord zelf heeft geen *hámza*.

 H10.pps **openen** en het handschrift van الإبل *al- 'íbil* (zie beneden) opmerken.

Lees en schrijf:

الأب	al- 'áb de vader	أب	vader
الإبل	al- 'íbil de kamelen H10	إبل	kamelen
الأخبار	al- 'anbā' de berichten	أخبار	berichten, nieuws
الألماني	al- 'almānī de Duitser	ألماني	Duits(er)
الألات	al- 'ālāt {de gereedschappen	آلات	gereedschappen

Denk eraan: begin-*hámza* ontbreekt vaak in druk- en handschrift.

 §19.wav **openen en herhalen.**

Het 'álf van het lidwoord toont geen *hámza*, omdat het een 'zwakke' klinker is, d.w.z. zonder glottisslag. Enkele andere woorden beginnen ook met een 'zwakke' klinker, d.w.z. zonder *hámza*.

Lees en schrijf twee zulke woorden, die wij al kennen:

ابن	al- 'ibn de zoon	ابن	ibn zoon
اثنين	al- ithnáyn beide	اثنين	ithnáyn twee

 §20.wav **openen, beluisteren en herhalen.**

Woorden met één letter

3 Enkele belangrijke woorden hebben maar één letter. **Lees en schrijf:**

ل	li te, voor	ب	bi met, in	و	wa en

 §21.wav **openen, beluisteren en herhalen.**

Zulke woorden schrijven we als deel van het erop volgende woord, bijv. (**Lees en schrijf**):

لبنتي	li- bintī voor mijn dochter	وأنا	wa- 'ána en ik

 §22.wav **openen, beluisteren en herhalen..**

*hámza is hier geen begin-*hámza* meer, en moet dus worden geschreven (zie paragraaf 2 boven).

Voor alle zekerheid zetten wij een koppelteken in de transcriptie van zulke samenstellingen; lees het geheel als een enkel woord.

Het lidwoord ...ال begint niet met *hámza* maar met een zwakke klinker; zo'n klinker verdwijnt in de uitspraak, wanneer die een andere klinker opvolgt. Dit gebeurt bijv. wanneer een woord van één lettergreep vóór het lidwoord staat. **Lees en schrijf:**

باليابان	bi- l- jābān (niet [bi- al-]) in Japan
والنيل	wa- n- nīl en de Nijl

 §23.wav **openen, beluisteren en herhalen.**

Regel van de zwakke klinker: Een zwakke klinker waarmee het woord begint valt in de uitspraak weg na een eind-klinker van het voorafgaande woord in dezelfde uitdrukking. De spelling blijft onveranderd.

Wanneer het woord ل (zie boven) vóór het lidwoord staat, laten wij diens 'álf ook in het schrift weg. Lees en schrijf:

للبنات *li-l-banāt* voor (de) meisjes
 للتمويل *li-t-tamwīl* voor de financiering
 للبناني *li-l-lubnānī* voor de Libanese

 S24-25.wav openen, beluisteren en herhalen.

Oefening 1 Zet het lidwoord vóór deze woorden, en spreek uit:

(a) المالني (b) إبل (c) أنباء (d) أب (e) أول

Sorteer de vertalingen met uw antwoorden: de eerste, de berichten, de kamelen, de Duitser, de vader.

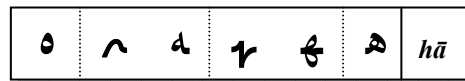
Oefening 2 Schrijf ل vóór uw antwoorden op Oefening 1. Vertaal en rangschik ze dan in uitspraak en antwoorden:

li-l- 'anbā', li-l- 'áb, li-l- 'almānī, li-l- 'áwwal, li-l- 'íbil.

De oplossingen van deze oefeningen volgen op paragraaf 6 onderaan.

Letters

4

Verreweg de meest ingewikkelde letter in dit alfabet is *hā* (uitspraak zoals h in 'hier').

hā klinkt altijd zoals een begin-h in het Nederlands, d.w.z. geaspireerd: *húna* 'hier', *míhni* 'beroepelijk' (kort *i*, aangeblazen -*h*).

hā is een verbonden letter, met verschillende mogelijke, meestal lage, vormen:

- **٥* aan het begin van het woord, of in het midden na een niet-verbonden letter,
- ***٨* of *٨* in het midden van het woord na een verbonden letter,
- *٨* of ****٨* aan het eind van het woord na een verbonden letter,
- *٥* aan het einde van het woord na een niet-verbonden letter, of alleenstaande.

* De beginvorm *٥* wordt in handschrift *٥* of *٥*. Beide vormen zijn juist.

** De middenvorm *٨* komt in het handschrift zelden voor.

*** De eindvorm *٨* vinden wij in gedrukt of getypt Arabisch zelden.

Laten we de handschriftvormen van deze letter onderzoeken. Alles ligt op de schrijflijn behalve het neerstreep van *٨*. Schrijf:

eerst de handgeschreven beginvorm van *hā*: *٥ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥*

dan de handgeschreven middenvorm: *٨ ٨ ٨ ٨ ٨ ٨*

dan de eindvormen – NB. beide normaal in het handschrift } *٨ ٨ ٨ ٨ ٨ ٨*

en ten laatste de 'alleenstaande' vorm: *٥ ٥ ٥ ٥ ٥ ٥*

 H11.pps openen en het handschrift van نهائي *nihā'ī* (zie beneden) bekijken.

Lees en schrijf:

هي هي	hīja zij (enkelvoud)	هو هو	huwa hij
هام هام	hāmm belangrijk	هم هم	hum zij (meervoud)
هنا هنا	hūna hier	اهتمام اهتمام	*ihtimām aandacht
نهاي نهاي	nihā'ī eind- H11	تنبيه تنبيه	tanbīh waarschuwing
انتباه انتباه	*intibāh voorzicht	تمهل تمهل	tamāhhal { LANGZAMER RIJDEN
الله الله	*allāh God	مهني مهني	mīhnī beroepsmatig

* zwakke beginklinker (zie paragraaf 2 en de regel in paragraaf 3, boven)

** NB: 'historische' spelling (schijnbaar overbodig šadda, lang midden-ā- zonder 'alif).

 26.wav openen, beluisteren en herhalen.

Variant

5

ة ة ة tā marbūṭa

Dit is een 'merkwaardigheid'. Het is geen alfabetische letter maar een afgezonderde of eind-*hā* met de beide punten van *tā*. De naam is *tā marbūṭa**, wat 'gebonden *tā*' betekent. Wij schrijven het alleen aan het einde van het woord, en het dient vaak om bepaalde woorden *vrouwelijk* te maken. Na een medeklinker luidt het -a; met toegevoegde eind- *ي*... -ī geeft het *ية*... -īja. In het handschrift laat men de punten van ة (enz.) vaak weg, maar nooit in het drukschrift.

* De naam van deze variëteit bevat een symbool ( ) dat wij tot dusver niet hebben bestudeerd. Geen paniek. Wij zullen het later nader bekijken.

Lees en schrijf, waarbij u de mannelijke (m.) en vrouwelijke (v.) vormen van bekende woorden vergelijkt:

dankbaar	ممنونة ممنونة	mamnūna (v.)	ممنون ممنون	mamnūn (m.)
belangrijk	هامّة هامّة	hāmma (v.)	هامّ هامّ	hāmm (m.)
derde	ثالثة ثالثة	thālitha (v.)	ثالث ثالث	thālith (m.)
Japanner/Japanse	يابانية يابانية	jābānīja (v.)	ياباني ياباني	jābānī (m.)
Duitse(r)	ألمانية ألمانية	'almānīja (v.)	ألماني ألماني	'almānī (m.)
Libanees/Libanese	لبنانية لبنانية	lubnānīja (v.)	لبناني لبناني	lubnānī (m.)

 27.wav openen, beluisteren en herhalen.

Bij uitgang -īja valt de klemtoon van het woord op de ī, zoals u ziet.

Oefening 3 Sorteert deze woorden met hun geluid en hun vertaling. Het eerste is al gesorteerd:

(a) ثنائي thunā'ī dubbel (b) ممنونة (c) ليبية (d) اهتمام

mamnūna, ihtimām, lībīja; aandacht, dankbaar, Libisch

Oefening 4 Vul het woord aan, met de passende handgeschreven vorm van *hā*:

(a) نائي (b) ...ام (c) انتبا... (d) و... (e) ي...

Lees uw antwoorden voor.

Oefening 5 Vrouwelijk (v.) of mannelijk (m.):

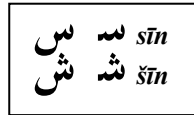
(a) ألماني (b) ممنونة (c) هامّ (d) هي (e) لبنانية

Lees elk woord hardop.

De oplossingen van deze

oefeningen volgen

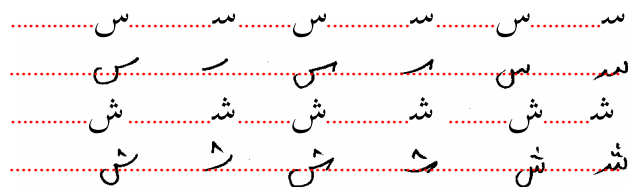
paragraaf 6 onderaan.

De letters *sīn* en *šīn* stellen respectievelijk de klank *s* voor (gelijk *s* in het Nederlandse *soort*) en *š* (gelijk *sj* in het Nederlandse *'sjaal'*). Het zijn verbonden letters; de korte en volle vormen gebruiken wij zoals de korte en volle vormen van ب. Kort-vormlijke *sīn* en *šīn* zijn plat en liggen op de schrijflijn. De volle vorm zwenkt met de wijzers van de klok ↻ diep naar beneden en weer naar boven. De twee letters verschillen alleen in de punten, die altijd liggen zoals boven getoond. Dit zijn echter geen *'tand-letters'* (1/6). In het handschrift worden de inkepingen van deze letters vaak in een ondiepe boog ,gladgestreken':

korte middenvorm: korte beginvorm:
 volle geïsoleerde vorm: volle eindvorm:

Schrijf meerdere voorbeelden van elke letter, de eerste telkens met inkepingen en punten, de andere met een bocht en de punten als circumflex (zie 1/3):

sīn en *šīn* zijn zonletters; het ل van het lidwoord assimileert zich: *as-*, *aš-*.

Bij gelegenheid zult u in druk- of typschrift een in het midden uitgerekt woord vinden, zoals:

لبنان voor لبنان *lubnān*

Dit is niets meer dan ,stijl', niet met het *handgeschreven* ,gladde' *sīn* te verwarren.

H12.pps **openen** en het handschrift van مسؤول *mas'ūl* (zie beneden) bekijken.

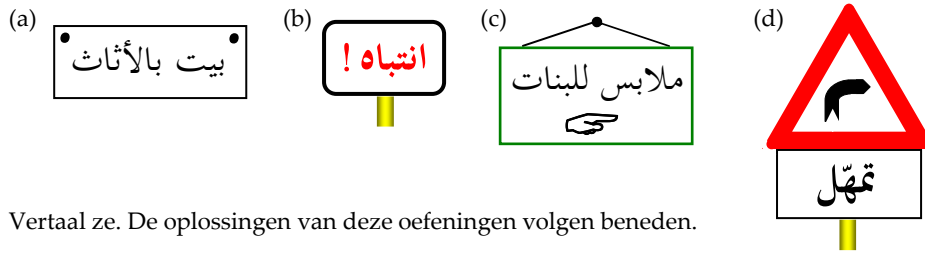
Lees en schrijf:

السنة <i>as-sāna</i> het jaar	سنة <i>sāna</i> jaar
الاسم <i>al-ism</i> de naam	اسم <i>ism</i> naam
الأساس <i>al-'asās</i> de basis	أساس <i>'asās</i> basis
شاي <i>*šāj</i> thee	شيء <i>*šay</i> 'zaak, ding
الشمس <i>aš-šāms</i> de zon	شمس <i>šams</i> zon
شمال <i>šimāl</i> noords	شمال <i>šimāl</i> noorden
سؤال <i>su'āl</i> vraag	مسؤول <i>mas'ūl</i> {verantwoordelijk H12
التأسيس <i>at-ta'sīs</i> de stichting	تأسيس <i>ta'sīs</i> stichting
	ملابس <i>malābis</i> kleren

* Noteer bij de geluidsopname de verschillende uitspraakvormen van شيء *šay* ' (tweeklank -ay- plus eind-*hāmza*) en شاي *šāj* (lange klinker -ā- plus eind-medeklinker -j).

 S28.wav **openen, beluisteren en herhalen.**

Oefening 6 Lees deze borden voor:

Vertaal ze. De oplossingen van deze oefeningen volgen beneden.

Oplossingen van de Oefeningen

- 1 (a) الألمانى *al-'almānī* de Duitser (b) الإبل *al-'ibīl* de kamelen
 (c) الأنباء *al-'anbā'* de berichten (d) الأب *al-'āb* de vader
 (e) الأول *al-'āwwal* de eerste
 2 (a) للألمانى *li-l-'almānī* voor de Duitser (b) للإبل *li-l-'ibīl* voor de kamelen
 (c) للأنباء *li-l-'anbā'* voor de berichten (d) للأب *li-l-'āb* voor de vader
 (e) للأول *li-l-'āwwal* voor de eerste
 3 (b) *mamnūna* dankbaar (c) *libīja* Libisch (d) *ihimām* aandacht
 4 (a) نهائى *niḥā'ī* (b) هائم *hāmm* (c) انتباه *intibāh* (d) هو *hūwa* (e) هي *hīja*
 5 (a) *'almānī* m. (b) *mamnūna* w. (d) *hāmm* m. (c) *hīja* w. (e) *lubnānīja* w.
 6 (a) *bayt bi-l-'athāth* Huis met meubilair (b) *intibāh!* Voorzichtig!
 (c) *malābis li-l-banāt* Kledij voor meisjes (d) *tamāhhal* LANGZAMER RIJDEN

Testen

- 1 Schrijf de letters als één enkel woord. Bijvoorbeeld is (a) شمس شم س:
 (a) شم س (b) اسم (c) المم ث ث ل (d) أنباء (e) ثناء ي
 2 Lees uw handgeschreven antwoorden van Oefening 1 hardop. Bijvoorbeeld is (a) *šams*.
 3 Lees deze woorden hardop. Bijvoorbeeld is (a) *al-ihimām*:
 (a) الاهتمام (b) اللبنانية (c) الألمانية (d) بالأول (e) بالثالثة
 4 Herschrijf in de mannelijke vorm. Bijvoorbeeld is (a) ممنون:
 (a) ممنونة (b) يابانية (c) اللبنانية (d) مسؤولة (e) للثالثة
 5 Zeg uw antwoorden van Test 4 hardop. Bijvoorbeeld (a) *mamnūn*.
 6 Vul het woord met de aanpassende medeklinker in de juiste vorm aan. De eerste is ن, wat لبنانية oplevert:
 (a) ثانى (b) البوت (c) الملا... (d) تمام (e) لبنانية
 Bij eventuele moeilijkheden vindt u woord (a) in paragraaf 5 boven, (b) in paragraaf 4 boven, (c) in paragraaf 6 boven (zonder lidwoord), en (d) en (e) in 2/3.